

Vaasan Hallinto-oikeudelle, vaasa.hao@oikeus.fi

Vastaus ja lisäselvitys 01746/12/5115 eli ISAVIn ympäristölupapäätös 19.7.12, nro 54/2012/ 1

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry (ILYY)

Iisalmen luontomuseo, Kirkkopuistonkatu 9, 74100 IISALMI

iisalmi.luontomuseo@gmail.com, p. 017818 387, 040721261

1) Vapolle (3.10.12): Toiminnanharjoittajan piti olla tietoinen toimintansa aiheuttamista haitoista. Hakijalla on ollut aikaa esittää näyttöä vesien tilasta. Näyttöä ei ole esitetty riittävästi lupapäivitykseen.

2) Muille yhteisesti: v.2012 lausunnoissa ei ole tuotu esiin kelvollisia tietoja alapuolisen **vesistön tilasta suhteessa ehdotettuun vesienkäsittelyn mitoittamiseen** (ks. alla kosteikosta). Vesistövaikutus esitetään ilman tarkempia tietoja mihin sedimentoitumista voisi tapahtua! Siten kosteikko ja kentät ovat **lisäkuormitusta**.

Tuotannollis-taloudelliset syyt eivät oikeuta näin suureen joustoon määräyksissä. Ekologisten vesistöolojen ja -toimintojen ennalleen palautumisessa on aina viive. Viive vaikuttaa osaltaan siihen, että parantamistoimia tulee tehostaa, eikä uusia heikentäviä toimia aloiteta. ELY ja ISAVI eivät toimineet riittävällä huolellisuudella.

3) Ympäristölautakunnalle (9.10.12 §132): Viranomaista koskee varovaisuusperiaate, jonka mukaan lupaa ei voida antaa päästöille, joiden ympäristövaikutuksia ei tiedetä. Kuten SOTE:n lainaama Suomen ympäristö eli SY 30/2011 – toteaa ojitetun turvemaan kosteikoista: niillä on ”ongelmia erityisesti fosfaattifosforin ja myös raudan ja humuksen suhteen.” Sen sijaan jää mainitsematta, että Kulvesuolla on kyse turvekentälle tulevasta kosteikosta, jossa päästöt ovat suurempia!

4) ISAVI:lle (16.10.12): Sillä ei ollut riittäviä tietoja päätöksentekoon. Tähän perustuu valitus. ISAVI:n johtopäätös oli että Kulvesuon erityisen alavalla ja tulva-alttiilla maastolla ei tarvita erityistoimia! ISAVI:n piti riittävällä varmuudella osoittaa toimet, joilla päästötaso olisi alhainen. Kuten SOTE toteaa, ”hakemuksessa ei ole esitetty kosteikon mitoitus- ja suunnittelutietoja – ainoastaan kosteikon tarkekuva.”

Riittävää varmuutta ei ollut seuraavien kohtien osalta (a-d), koska niiltä ei vaadittu kelvollisia ominaisuustietoja. Lohkoilta 14 ja 15 kuivatusvedet tulevat paineputkeen.

a) ISAVI ei huomionnut **kosteikon osalta** mm. seuraavaa: Kosteikko on tuotannosta poistuneella turvekentällä. Kosteikossa on isoja alueita, jotka eivät ole kasvittuneet. Kosteikon pohjassa on paljon vanhaa irtoturvetta. Siksi on vahva syy epäillä kosteikon tehoa poistaa kiintoainesta ja humusta. Pikemminkin se on uusien päästöjen lähde kuin niiden vähentäjä (Viite: SY35/2012 Turvetuotannon vesistökuormituksen ennakointi ja uudet hallintamenetelmät, <http://www.ymparisto.fi/de-fault.asp?contentid=424841&lan=fi>). AVI:n olisi pitänyt käydä paikan päällä katsomassa koko kosteikopohjan tilanne. Vähintä mitä AVI:n olisi pitänyt vaatia ennen lupapäätöstä, olisi ollut etukäteen tehdyt päästömittaukset kosteikolta. Nämä mittaukset olisivat paljastaneet sen oikean tehon. Nyt teho arvioitiin vain laskennallisesti. Em. syiden nojalla ei ollut varmuutta että se ei heikennä ”toimimattomuudellaan alapuolisen vesistön tilaa” kuten SOTE viittasi em. julkaisuun (SY 30/2011).

Kuva: 5.8.2012 Näkyvissä on pohjoispään suuret kasvittomat laikut, ei siis katselmuksen väittämä: ”hyvin kasvittuneet”. Pohjoispäästä kosteikon läpivirtausvedet johdettaisiin vesistöön. Kosteikon yläpuoliset tulvavedet pääsevät vapaasti kosteikolle ja näin osaltaan heikentävät sen tehoa, kun virtaus keväisin ja rankkasateiden myötä kasvavat. ISAVI ei huomionnut tätä.

b) **Osoitettu tilavuus vesien viivytämiseksi** on täysin riittämätön. Laskeutusaltaan 14 valuma-alue on 10 ha, tilavuus 809 m³. Vastaavasti laskeutusallas 15: valuma-alue 18 ha, tilavuus 1082 m³. Laskeutusaltaat eivät riitä kokoamaan vesiä säännöllisesti keväisin ja rankkasateiden jälkeen toistuviin tulviin. Tästä aiheutuu väistämättä vuosittain ylivirtauksia, jotka menevät myös eritysojista/metsäojista suoraan vesistöön. Vesitilan määrä on suorassa suhteessa miten vesistöhaittaa voidaan lupapäivityksen yhteydessä vähentää.

c) Hakemuksessa ei mainita paineputken kokoa, tehoa tai toimintaperiaatetta.

d) 12 kenttää jätettiin ilman vesienkäsittelyn tehostamistoimia. On huomioitava, **että tuotannosta poistuvat kentät saastuttavat** vielä vuoden 2014 jälkeenkin. ISAVI salli tämän teknistaloudellisin syin, vastoin YSL 3-5 §.

5) ISAVI väittää, että lupaedellytykset on jo aiemmin ratkaistu. Luvan myöntämisen edellytykset eivät voi **kokonaan** perustua Itä-Suomen ympäristölupaviraston päätökseen. Siinä ei huomioitu riittävästi:

i) purkureitin ja Keinosen **tilanteen yhteisvaikutusta** (YSL 3 § harkinnan päivitys), eikä ympäristölupavirasto selvittänyt osakaskunnan lausuman johdosta lupa-alueen alapuolisten purojen umpeenkasvua.

ii) että kyse on **päättävästä** toiminnasta, ja siten lupa-**aluerajauksen oleellisesta muutoksesta**, ISAVI:n väite ei päde.

iii) että kaikki suosta kuorittu ala kuormittaa vesiä, ja tämä **kuormituslaskelma** olisi kuulunut esittää YSL:n mukaisena selvityksenä ja vertailutietona. Mukaan olisi kuulunut lupamääräys, jolla olisi osoitettu erityisiä keinoja vedensidonnan tehostamiseksi – kuitenkin niin, ettei sillä irroteta humusta. Mikään osapuoli ei yksilöinyt pintamaasta kuoritun yhteisalan ja jälkikäytön vesistökuormitusta.

iv) että **tietojen piti tarkentua** edellisen päätöksen jälkeen. Kuoritun alan haitta ja vaikutus alapuolisiin vesiin on mittava, eikä sitä ole tavoitettu ELY:n vahvistaman tarkkailuohjelman avulla. Asias-

sa ei esitetty valvontapöytäkirjoja. Edellisillä olisi voitu tarkentaa tarkkailun ja vaikutusten välistä ongelmaa ja perustella ratkaisuja. Mutta koska edelliset puuttuivat lupapäivitysasiakirjoista, päätökselle ei oltu koottu kunnollista perustietoa. Etenkin osakaskunnalla on paikallistuntemusta, jota lausunnonantajilta puuttuu. **Jälleen** v.2012 esiintyi veden korkeuksia, joiden vuoksi irtoavan turpeen haitat ulottuivat kilometrien päähän. Siksi puhdistustehot olisi pitänyt antaa **raja-arvo**in.

v) että ympäristölupaviraston päätöksessä, hakemuksessa tai ISAVI:lla ei ollut ajantasaisia vesistö-tarkkailutietoja. **Happamuusarvojen syy jätettiin nytkin selvittämättä.** Laajempi selvilläolovelvollisuus on kuitenkin välttämätön, kun ollaan näin tulvaherkällä tasamaalla. Päätöksessä ei ole osoitettu riittävää tehostettua vesienkäsittelyä tai riskien välttämiskeinoja **paikan eli Kulvesuon lupa-alueen ominaisuudet huomioiden. Tähän velvoitti YSL 4 ja 5 §, joiden mukaan mm. ennalta ehkäistään haittoja.**

Iisalmessa 28.1.2013 Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry

Jarmo Yliluoma
puheenjohtaja

Pertti Kaarakainen
rahastonhoitaja